

וַיִּנָּס, וּכְתוּב וַיִּסַּר אֶת אַפְּנוֹ מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּגַּד אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁרָאוּ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם כְּאִלוֹ עוֹלָה בְּאֵשׁ, וְאָז אָמְרוּ אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים במדבר. אמר רבי חייא לרבי יוסי, בא ואמר לך, שפשוט צוה הקדוש ברוך הוא להעביר שלטון של הארץ, אינו עושה עד שמעביר השליט שלהם ברכיע, ולא מעביר את השליט שלהם עד שממנה אחר במקומו, כדי שלא יגרע והשלטון השמוש שלהם ברכיע, כדי לקיים מה שכתוב (דניאל ד) ולמי שיחפץ יתננה. אמר רבי יוסי, ודאי כף הוא.

פתח רבי יוסי ואמר, (תהלים ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ה' אדונינו - כפשוטו הקדוש ברוך הוא לשבר את פח העמים עובדי כוכבים ומזלות, מחזק דינו עליהם ושובר אותם, ומעביר מלפניו את השליט שלהם.

אשר תנה הודך על השמים, אשר נתת הנה צריך, או תנה הודך. מהו אשר תנה הודך? אלא זהו סוד של הנזהר העמק של הכל, ודור בקש בקשתו להשפיע ממנו על השמים, וזהו אשר, כנאמר (שמות א) אהיה אשר אהיה.

בשעה שהנהר הזה העמק של הכל שופע ויוצא על השמים, אז הכל בשמחה, והגבירה מתעשרת במלך, וכל העולמות בשמחה. והשלטון של העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות מעביר מלפני הגבירה, ואז זוקפים ראש כל האחוזים בה.

בין כף ראו איש אחד שהיה בא, ומשא אחד לפניו. אמר רבי חייא, גלך, אולי האיש הזה עובד עבודת כוכבים ומזלות הוא, או עם הארץ

רָאָה וַיִּנָּס, וּכְתִיב וַיִּסַּר אֶת אַפְּנוֹ מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּגַּד אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, כְּאִלוֹ אֶתְרוּקְד בְּנוֹרָא, כְּדִין אָמְרוּ אֲנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רבי חייא ורבי יוסי, הוּוּ אֲזֵלִי בְּמַדְבְּרָא, אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאִימָא לָךְ, דְּכַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעְבְּרָא שׁוּלְטָנוּתָא דְאַרְעָא, לָא עֵבִיד, עַד דְאַעְבְּרָא שׁוּלְטָנוּתָא דְלַהוֹן בְּרַקִּיעָא, וְלָא אַעְבְּרָא שׁוּלְטָנָא דְלַהוֹן, עַד דְּמָנִי אַחְרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא יִגְרַע (שׁוּלְטָנוּתָא) שְׁמוּשָׁא דְלַהוֹן (דף מ"ט ע"ב) בְּרַקִּיעָא, בְּגִין לְקִיִּימָא מַה דְּכִתִּיב, (דניאל ד) וְלִמֵּן דִּי יַצְבֵּא יִתְנִינְהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי הָכִי הוּא.

פתח ר' יוסי ואמר, (תהלים ח) יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. יי' אדונינו: כד בעי קדשא בריך הוא לתברא חילא דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, אתקיף דיניה עלייהו, ותבר לון, ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון.

אשר תנה הודך על השמים, אשר נתת מיבעי ליה, או תנה הודך, מהו אשר תנה הודך. אלא דא הוא רזא דנהרא עמיקא דכלא, ודוד בעא בעותיה, למנגד מניה על השמים, ודא הוא אשר. כמה דאתא אמר, (שמות א) אהיה אשר אהיה.

בשעתא דהאי נהרא עמיקתא דכלא, נגיד ונפיק על השמים, כדין פלא בחידו, ומטרוניתא אתעטרת במלכא, וכל עלמין פלהו בחידו, ושלטנותא דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, אתעבר מקמי מטרוניתא, וכדין זקפין רישא פל מאן דאחידו בה.

אדהכי חמו חד בר נש, דההו אתי, וחד מטולא קמיה. אמר רבי חייא,

הוא, ואסור להשתתף עמו בדרך. אמר רבי יוסי, נשב כאן ונראה, אולי הוא איש גדול. בין כך עבר לפניהם, ואמר להם, בסבוב של המעבר המסכן הזה צריך לזיז, ואני יודע דרך אחרת, ונסטה מפאן, ואני רציתי לומר לכם, שלא אחטא בכם ולא אעבר על מה שכתוב (ויקרא ט) ולפני עור לא תתן מכשול, ואתם כמו סומים בדרך הזו, ולא תסתפנו בנפשכם. אמר רבי יוסי, ברוך הרחמן שחפינו פאן. התחברו עמו. אמר להם, לא לדבר שום דבר פאן עד שנעבר בזה. סטו לדרך אחרת.

אחר שיצאו מאותו מקום, אמר להם, באותה הדרך האחרת היו הולכים פעם אחד פהן חכם, וכהן עם הארץ אחד עמו. קם אותו עם הארץ עליו באותו מקום והרגו. מאותו יום, כל מי שעובר באותו מקום, מספן את נפשו, והרי מתחברים שם שודדי הרים והורגים ומקפחים את בני האדם, ואלה שיודעים לא עוברים שם, ומבקש הקדוש ברוך הוא דם אותו הפהן בכל יום.

פֶתַח (ישעיה י) ואמר, עוד היום בנב לעמד וגו'. הרי בארוה אותם ראשי הישיבה, אבל אני לא אומר לכם כך, אלא שסוד הדרך למדנו. עוד היום - איזה יום זה? אלא כך כתוב, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב. וסוד הוא על פנסת ישראל, שאהרן הוא שושבינה, לתמן את ביתה ולשמש אותה ולהכניסה למלך להודוג פאחד. מפאן והלאה, כל פהן שמשמש במקדש, הוא כמו אהרן.

נזיל, דלמא האי בר נש עובד עבודת פוכבים ומזלות הוא, או עם הארץ הוא, ואסיר לאשתתפא בהדיה בארְחא. אמר רבי יוסי, גיטיב הכא, ונחמי, דלמא גברא רבא הוא.

אדהכי, אעבר קמייהו, אמר ליה, בדוקפא דמעברא דקוטיפא דהאי, חברותא אבעי, ואנא ידענא ארְחא אחרא, ונסטי מהאי, ואנא בעינא דאימא לכו, ולא אתחייבנא בכו, ולא אעבר על מה דכתיב, (ויקרא ט) ולפני עור לא תתן מכשול, ואתון פסומין בארְחא דא, ולא תסתפנו בנפשייכו. אמר רבי יוסי, בריך רחמנא דאוריכנא הכא, אתחברו בהדיה. אמר לון, לא תשתעו מידי הכא, עד דנעבר בהאי. סטו בארְחא אחרא.

בתר דנפקו מההוא אתר, אמר לון, בההוא ארְחא אחרא, הו אולי זמנא חדא, חד פהן חכם, וחד פהן עם הארץ בהדיה, קם ההוא עם הארץ בההוא אתר עליה וקטליה. מההוא יומא כל מאן דאעבר בההוא אתר, מסתפן בנפשיה. והא מתחברין תמן משדדי טוריא, וקטלין וקפחין לבני נשא, ואינון דידיעי לא עברי תמן, ובעי קדשא בריך הוא דמא דההוא כהנא כל יומא.

פֶתַח ואמר, (ישעיה י) עוד היום בנב לעמוד וגו' הא אוקמוה אינון מארי מתיבתא. אבל אנא לא אמינא לכו הכי, אלא דרזא דמלה אוליפנא. עוד היום, מאן יומא דין. אלא, הכי כתיב, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב. ורזא הוא, על פנסת ישראל, דאהרן הוא שושבינא דילה, לתקנא ביתה ולשמשא לה, ולמיעל לה למלפא לאזדווגא כחדא, מפאן ולהלאה, כל פהן דמשמש במקדשא, פגוונא דאהרן.